

LBRIS

We know
books

DĂNUȚ UNGUREANU s-a născut în anul 1958, la Calafat. A absolvit Facultatea de Energetică din București și a profesat ca inginer câțiva ani, după care a început o lungă carieră jurnalistică, publicând în cotidiene importante. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România.

A debutat cu o povestire în 1981, în revista *Știință și Tehnică*. În 1993 a apărut primul său volum, *Marilyn Monroe pe o curbă închisă*. În același an a publicat la Editura Nemira romanul *Așteptând în Ghermana* (cea mai recentă ediție Nemira, 2013), pentru care a câștigat Premiul de Popularitate și Premiul I la secțiunea de specialitate a ROMCON. De-a lungul anilor a semnat numeroase povestiri pentru diferite publicații și volume colective, textele sale fiind recompensate cu multe premii. A scris, de asemenea, scenete radiofonice și câteva sute de scenarii pentru televiziune. Printre celelalte volume ale autorului se numără *Români deja deștepți* (2007), *Basme geostaționare* (2008).

MARIAN TRUȚĂ s-a născut la București pe 24 aprilie 1960. A urmat cursurile Facultății de Electronică și Telecomunicații din cadrul Politehnicii București. În prezent este freelancer, dedicat scrisului și activismului literar în Societatea Română de Science Fiction și Fantasy. Din 2010 coordonează *Revista Nautilus* a Editurii Nemira. A scris numeroase articole în presa de specialitate și a tradus mai multe volume. Dintre cărțile pe care le-a semnat, amintim *Început de anotimp ploios la Ezary*, *Vremea renunțării* și *A doua venire*, cea din urmă apărută la Editura Nemira în 2012. Marian Truță a câștigat, de-a lungul anilor, mai multe distincții, printre care Premiul Uniunii Scriitorilor. Locuiește în orașul Chitila, la adăpost de zarva Bucureștiului. Nu are hobby-uri, ci doar o singură pasiune: literatura science fiction.

DĂNUȚ UNGUREANU MARIAN TRUȚĂ

vegetal

După o idee de
MARIAN TRUȚĂ

Prefață
CĂTĂLIN BADEA-GHERACOSTEA

NEMIRA

televizor de pe coamele caselor îi lăsau să coboare înăuntru pe Daniela și pe Așchiuță.

Pe malul larg al Dunării creșteau din pământ parcuri îmbeșugate, ca niște pădurici în ale căror poieni sumedenie de oameni ieșiseră la iarbă verde, așternând pe ștergare toate bunătățile pământului. În puzderia de iazuri se oglindeau lebede, rațe și cocostârci care pășeau caraghioși pe cataligele lor. Copiii se zgâiau printre gratiile gardurilor la animale ciudate, aduse din celălalt capăt al lumii. Apoi alergau chiuind pe mal, unde jucau „Flori-fete-filme sau băieți“, „Capra“ și „Leapșa pe ouate“.

În depărtare trecea șuierînd un tren cu o sută de vagoane. Pe cer, aproape de soare, zbura un avion. Iar în albia Dunării se apropia un vapor mare, urmat de stoluri albe de bărci.

Până acum era de-ajuns. Ziua se-arăta frumoasă cum nu mai putea fi alta, iar lui Milu i se făcu foame rău. Înainte să intre în grotă, să pună lemne pe foc, se mai întoarse o dată, dând roată cu ochii peste lumea nouă. Atunci băgă de seamă că, de la fereastră unei case de pe malul celălalt, floarea-soarelui se uita la el dintr-un ghiveci.

Cuprins

„ <i>Eu cred că suntem un popor vegetal</i> “ prefață de CĂTĂLIN BADEA-GHERACOSTEA.....	5
Partea întâi – AȘTEPTAREA.....	9
Partea a doua – DRUMUL.....	127

Când s-a trezit, afară deja era lumină. O dimineață de vară, răcoroasă, plină de ciripitul zburătoarelor. Milu se-ntinse sub plapumă, savurând gustul dulce-amărui al începutului de zi. O auzea pe bunică-sa, în curte, cum dădea de mâncare la păsări. Grăunțe de tot felul, pentru un cârd de găște și pentru găini.

Sări din pat în fața ferestrei și porni să se îmbrace. Pantalonii cu bretele, cam roși la buzunare, aveau două petice mari în cur, cusute cu ață groasă, aproape sfoară, ca să țină cât mai mult. Cămașa, mirosind a fum de la focul de-aseară, cu bucăți de șiret în loc de nasturi. În picioare, tenișii de gumă.

Se stropi pe ochi cu apa dintr-o cană.

– Miluț, mamă, umple o căldare să dau la vacă, îi ceru bunică-sa când îl văzu în tindă.

Scoase două ciuturi cu apă, turnă în căldare, cu grijă să nu scape vreo picătură pe jos. Fără să mai aștepte, se duse la grajd să verse apa în jgheab. Vaca

îl salută bătăind din cap și clătînând coarnele. Un minut mai târziu, în bucătăria de vară, Milu bău din laptele muls de bunică-sa dis-de-dimineată, pe când el dormea. Apoi se șterse la gură cu mâneca și ieși în curtea uscată.

Pe pământul bătătorit nu creștea niciun fir de iarbă. Pământul era tare și sterp ca betonul, dar Milu n-avea habar ce-i ăla beton. El știa că scările tindei sunt din țiment, casa de cărămidă, acoperișul din tablă, fereștile sunt de sticlă și tocurele din lemn, iar sticla stă lipită cu chit de tocure. Cam asta era tot ce cunoștea despre casă. A, mai știa că pe pat sunt velințe, pe pereți niște macaturi și tablouri pe care le cumpărase demult bunică-sa, de la târg.

În ramele tablourilor erau înfipte niște poze, iar tabloul în sine înfățișa un tâmplar alături de o femeie, cum țin amândoi în brațe un copil care avea un cerc auriu în spatele capului. Milu o întrebase odată pe bunică-sa, când era mai mic.

- Cine e-n tablou' ăla?
- Pruncul Isus, îi spusese ea.
- Da' cine e Isus?
- Mântuitorul lumii.

El nu înțelegea de ce are lumea nevoie de mântuire, nici măcar nu știa ce-i aia. Rostogolise cuvântul prin gură, de câteva ori, ca și cum ar fi căutat să-i deslușească aroma și înțelesul cu vârful limbii. Nu simțise nimic. Mântuirea n-avea niciun gust. Întrebase în schimb, altă dată, când mai crescuse, cine-s oamenii din poza înfiptă în rama tabloului.

- Tac-tu cu mă-ta, îi răspunsese bunica.

Milu știa că tac-su și mă-sa muriseră pe când era el foarte mic, așa i se spusese. Nu și-i mai amintea. Dar uneori, privind pozele, credea că vede imagini din trecut, de pe vremea când abia știa să meargă în două picioare. Credea că-l vede pe tac-su că-l cheamă în bătătură și-i zice „Vin-aici, mânca-ți-aș ciocu' tău!“ Și el dădea navală, clătînându-se pe picioarele dolofane, mergând poticnit, dar bățos. Tac-su râdea. De imaginea asta era sigur. De râsul gros al aceluși om din poză. Sau să fi fost doar o închipuire?

- Hai, la sapă, îi spuse bunică-sa.

El se duse în pătul, își luă săpăliga și merse după femeie, în grădina din spatele casei. În grădină creșteau în devălmășie vrejuri de dovleci, roșii, tufe de fasole, porumb, vinete, mărar cât el de înalt, leuștean, un vișin rămuros și scorbuos și-un ci-reș. Toate pline de rod.

Mirosea frumos în jur, a soare și-a verdeață proaspătă și-a găinaț de găină. Se apucară de treabă. Săpau la rădăcină și doborau fără deosebire tot ce întâlneau: vrejuri de dovleci, roșii, tufe de fasole, strujenii de porumb, vinetele, mărarul și leușteanul. Și nu numai. Săpau tot ce vedeau, tot ce era verde. Pir și pălămidă care le-ajungeau până la brâu. Șiraguri de volbură. Lujeri de zambile care-l băteau pe Milu pe umăr.

Plantele nu erau dese. Dar erau multe. Le-a luat o oră să ajungă până la vișin. Sub umbra lui s-au odihnit câteva minute. Milu culese niște vișine. Erau

URDIS | We know
 dulci-acrișoare, îl făceau să închidă ochii de plăcere. Băgă sâmburii în buzunarul nădragilor. Bunică-sa îl luă la zor.

– Hai, că mai avem până la cireș.

Săpară încă preț de un ceas până să-și facă drum. Acolo, bătrâna desfăcu un ștergar mare pe care îl zvârli peste masa de lemn de sub crengile pomului. Milu dădu fuga spre casă, să aducă merindele așezate în coș de bunică-sa, încă de dimineață. În cinci minute se întoarse sub cireș. Bunica se așezase deja pe unul din cele două taburete, de fapt niște buturugi. Ședea la masă și privea spre fundul grădinii.

Dincolo de cireș, se înălța un zid de porumb, verde crud, pe alocuri galben, înalt, de trei ori mai înalt ca Milu. Și des că abia se putea trece printre tulpini. Doar în puține locuri, două-trei, răsăreau uneori luminișuri nu prea mari, schimbătoare, colorate cu zeci de pungi de plastic, roșii, albastre, negre, galbene, aduse de vânt ori împinse chiar de mișcările lanului. Cu pungi de-astea Milu își mai căpтуșea hainele, încredințat că la o adică or să împiedice tăișurile cât de cât. Luminișurile dispăreau după o vreme.

De fiecare dată când se puneau la masă, bunica privea la porumbul ăla, cu ochii ei albaștri apoși. Milu n-ar fi putut spune dacă femeia plânge sau nu. Știa doar că ochii ei sunt mai umezi ca de obicei.

Încă mai era dimineață, amiaza abia se înfiripa. Soarele, ascuns acum de coroana cireșului, începea să încingă plăcut aerul, poate un pic prea mult pentru o zi de săpă. Porumbul foșnea în adierea vântului.

Mâncară brânză dulce, cu o bucată de mămăligă din ajun, și niște roșii. La desert, Milu ronțai un porumb copt în jar. Bunică-sa se mulțumi să molfaie între gingii câteva boabe.

Apoi se ridicară de la masă și se-apucară să sape zidul de porumb. Tăiau lujerii, îi doborau, călcău peste ei, mergeau mai departe. Rând după rând... Rând după rând... Rând după rând...

Nu știa cât timp săpase, poate încă un ceas, poate mai puțin. Oricum, începuse să obosească. Atunci o auzi pe Ina strigând la poartă.

– Milulee... Bă, Milulee...

– Ce vrei, fă? strigă el. Sunt în grădină, la muncă. După câteva minute, fata veni la ei.

– Ce faci?

– Dau cu sapa, nu vezi? răspunse el mohorât.

– Văd, îi zise fata.

– Atunci la ce-ntrebi?

Bunică-sa se opri din săpat.

– Du-te de adă niște apă, îi spuse băiatului.

Milu porni spre casă, călcând apăsat tulpinile, tufele de fasole, vinetele, roșiile. Îi plăcea să audă sub pași trosnetul lichid al plantelor rupte. Ina îl urma la doi pași în spate. Era urâtă, înaltă, ciolănoasă, cu ochii mici și iscoditori, dar deșteaptă foc. Așa credea Milu.

Când își luau zborul, ca niște vrăbii bezmetice, gândurile lui nu mai puteau fi stăpânite, se ridicau sus, sus de tot, pe deasupra lumii verzi. Își închipuia

lucruri nenumărate, iar închipuirea îl purta pe unde nu putuse răzbi cu piciorul. Nici el, nici bunică-sa, poate doar ai lui, demult de tot, când el încă nu învățase să meargă. Frumos lucru închipuirea asta, te ducea oriunde, mai iute și mai sigur decât căruța care zăcea în șopron, cu oiștile-n pământ, și la care Milu visa să înhame un căluț murg, cum văzuse într-o poză, la școala părăsită. Să-i poarte pe-amândoi până la marginea lumii și dincolo de ea.

Iar Ina îl aducea mereu înapoi, pe pământ, parcă l-ar fi apucat de glezne și l-ar fi tras jos, lângă ea, în siguranță. De-aia îi părea bine c-o știa de când deschisese ochii în verdele împrejmuitor. Și cu vremea nici nu și-ar mai fi putut închipui totul fără dânsa...

– Care căluț, Milule, de unde căluț? Păi, dacă-l visezi în fiecare noapte, de ce nu-l prinzi?

Îi plăcea de ea când îl înțepa astfel, îi plăcea mereu, da' parcă mai mult dacă se silea să-l ia-n răs, ca o femeie în toată firea...

Fata îi povestea fel de fel de lucruri, când se jucau pe uliță. Numai ei doi se jucau, altcineva nu mai era pe-acolo. Ina spunea că mai sunt copii și-n alte sate, dar Milu n-o cunoștea decât pe ea. Și, cum din discuțiile ălor mari era deseori gonit, Ina era și singura cu care putea să stătea nestingherit la palavre.

Se minuna de câte știe. El n-avea habar de mai nimic, bunică-sa, zgârcită la vorbă, nu-i povestea mare lucru. Dar Ina îi zicea unde duce șoseaua din fața porții. Îi spunea că într-o zi ajunsese cu tac-su, Cocoșu, până la râul mare din luncă și văzuse *calea*

ferată, dar niciun *tren* nu trecuse cât stătuse ea cu tac-său acolo. Acuma, Milu se cam codea s-o creadă. Uneori i se părea că fata scornește niște lucruri doar ca să caște el gura. Oricum, în lipsă de altceva, Milu căsca gura.

– Vii pe uliță? îl întrebă fata.

– Am treabă, nu vezi? o repezi el.

– După...

– Mai vorbim.

În curte, umplu grijuliu un urcior cu apă. Ina se îndreptă spre poartă.

– Să mă strigi când isprăvești, îi zise.

– Bine, dădu Milu din mână și porni spre fundul grădinii, cu urciorul în cumpănă pe umăr, cum văzuse că-l cară bunică-sa.

Băură oleacă și se-apucară iar de săpat.

Cam pe la amiază, ajunseră la parul pe care-l bătuse cu o zi în urmă.

– E bine, spuse femeia. Azi-noapte n-a crescut așa de tare.

– Pot să plec? întrebă Milu.

Bunică-sa îi făcu semn să se ducă.

– Să iei niște vinete, în drum. Și niște cartofi de lângă gard, să-ți fac tocană.

Milu culese două vinete de pe jos și mai luă cu el câțiva știuleți, să-i coacă pe jar diseară. Ieși pe drum și se duse la poarta Inei.

– Inăăă! Am isprăvit, fă.

Fata ieși numaidecât din casă, de parcă ar fi așteptat după ușă ca Milu s-o cheme.

URDIS

We know
books

– Intră, să-ți arăt ceva.

Milu se strâmbă.

– Nu intru, că mă bate Cocoșu.

– Nu te bate, nici nu-i acasă. E dus la MAT, cu alde Obretin.

Băiatul se codi.

– Mă bate când se-ntoarce.

– Hai că ești prost, abia a plecat, nu se-ntoarce curând. Și de ce să te bată?

Milu nu știa de ce. Când intrase ultima dată în băătătură, la Ina, taică-su îl ușuise, suduindu-l. Era beat, abia se ținea pe picioare. Se clătina în mijlocul ușii și înjura de se cutremurau grinzile de la pod.

– Ina-i acasă? întrebese Milu, intimidat.

– Băăă, zbiera ăla. Ce vrei cu fie-mea? Tu nu vezi ce e-n jurul vostru? Mai bine vă omor pe amândoi, futu-vă muma-n-cur. Stai că-ți dau eu o ină să n-o poți căra ...

Coborâse scările prispei cu gândul să-l prindă, dar Milu o tulise deja în șosea, oprindu-se pe marginea șanțului, peste drum. Omul se liniștise ca prin minune și intrase în casă. Venise apoi Ina, să-i explice că tac-su n-avea nimic de-mpărțit cu el, doar că-l apucau pandaliile când trăgea la măsea.

– Și vezi și tu ce e-n jur, precizase. Îl lasă *nervii*.

– Ce naiba să fie? Porumb, răspunsese el.

De ce porumbul, același dintotdeauna, putea fi motiv de mânie, Milu nu știa să spună limpede.

– Bine, se lăsă el convins. Intru, da' numai puțin.

Ina îl luă de mână și-l duse în spatele casei, unde se afla un șopron căruia tatăl ei îi spunea *atelier*. Era plin de scule și unelte ciudate, pe care le știa din spusele fetei. Un polizor. Merge cu curent, îi zisese ea, mai demult, și el o luase în răs: cum, cu ăla de la ușă sau curentul de la geam? Nu, fraiere, *curent electric*, încercase să-l lămurească, însă explicația se poticnise ca-ntr-un zid. Nici ea nu știa ce-i ăla *curent electric*. Lângă polizor, o menghină și-un set de pile. Un fierăstrău cam tocit, cu mâner de lemn. Lere. Ciocane și cuie ruginite, șurubelnițe, piulițe desperecheate, chei de toate mărimile, rașpele și cuțite, fâșii de cauciuc (dintr-una își făcuse o praștie cu care trăgea după turturelele și prepelițele ce zburau peste porumbul din spatele curții).

– Ce vrei să-mi arăți? o întrebă.

– Uite-aici.

Ina se aplecă și cotrobăi în dulapul de lângă masa de lucru. De-acolo scoase un sul de hârtie pe care-l desfășură pe jos.

– Ce-i asta? întrebă el, privind la desenul de pe coală.

– O hartă.

– Văd și eu, da' la ce-i bună?

Ina îl privi dintr-o parte:

– Ți-arată pe unde ești.

Milu începu să râdă.

– Ce tâmpenie! Păi, eu nu pot să văd unde sunt? La ce-am nevoie de hartă?

– Da? Știi unde ești? Arată-mi pe asta.

LIBRIS

We know
books

– Sunt în șopron cu tine, la ce-mi trebuie să-ți arăt pe-o hârtie?

Ina se strâmbă la el:

– Poate că-i ultima hartă din sat. Poate chiar din lume. Îți dai seama ce valoroasă e? Uite, îi explică, suntem aici.

Și apăsă cu degetul pe un cerculeț, aproape de marginea sulului, într-o parte colorată cu mult verde. Verde de la porumb, își spuse Milu. Mândru de gândul care-i trecuse prin cap, îi spuse imediat fetei.

– E verde de la porumb.

– Ești prost, îl repezi Ina. E verde că suntem la câmpie, lângă dealuri. Uite, aici sunt munții, arată ea o zonă colorată în maroniu-închis.

– Proastă ești tu, răspunse Milu. Munții sunt albaștri și alburii, am văzut într-o zi de pe acoperișul casei, în zare. Cum să fie maro?

– Harta e o... o convenție.

– Harta e o prostie. La ce-mi trebuie să știu unde sunt privind o bucată de hârtie? Știi mereu, sunt la mine acasă sau la tine sau în ogradă sau la șosea, pe marginea șanțului.

Ina nici nu-l băgă în seamă.

– Uite, îi arată ea alte cerculețe. Astea-s alte sate.

– Știi tu...

– Smă-răn-dești, Ți-clești, Pie-trești...

Milu citea greu de tot, silabisind. Ina se lăuda că știe mai bine. Se prefăcea că o crede, n-avea chef s-o controleze și oricum nu-i păsa. Îi arătase niște cărți

vechi, într-un cufăr din șopron. *Manualul tinichigiului, 101 articole de tâmplărie, Cartea brigadierului*, îi citise ea titlurile.

– Sunt ale lu' tata, se mai uită câteodată prin ele.

Din ce văzuse Milu, cărțile aveau și poze. Niște desene cu oameni care trăgeau la rindea sau ajustau cu pila *profile de tablă*. Sau dădeau găuri cu „burghiul electric model BE – 404”. Ina îi explicase la fiecare imagine în parte ce se ascunde în spatele cuvintelor de dedesubt.

– Îți zice cum să porți *ochelari de protecție* ca să nu-ți saie *șpan* în ochi. Sau cum să nu rupi *șpiralu* în *bormașină*... Astea-s cărți de-ale lu' tata, de când lucra la *Combinat*.

Milu știa de Combinat de la bunică-sa. Și taică-su lucrase tot acolo. Și maică-sa. Ba și bunică-sa lucrase acolo. Pe timpuri, când lanurile de porumb erau mai mici, când copacii creșteau aproape de ei, când grâul se putea rupe cu mâna. Din vremurile când menta ieșea la umbra gardului în smocuri mici, nu în tufe cât el de mari. Însă bunică-sa nu-i vorbea de vremurile alea. Ea îl învăța doar să citească pe silabe, să cânte, și câte altele, chiar să și coasă. Dar despre ce fusese înainte îi răspundea greu, greu de tot. Sau deloc.

– Nu-ți trebă să știi, repeta bătrâna când el mai întreba una și-alta.

Până când n-a mai fost deloc curios. Ori măcar a renunțat s-o mai întrebe pe ea.

Milu se ridică în picioare.